

О. ХЕНРИ

КОЙ УГНЕТЯВА СВЕТА

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

— Много от нашите велики хора — казах аз (по повод на редица явления) — са признавали, че дължат успехите си на някоя бляскава жена, която ги е подпомагала и насърчавала.

— Зная това — каза Джеф Питърс. — Чел съм в историята и в митологията за Жана д'Арк, за мадам Йейл, за мисиз Кодъл^[1], за Ева и други забележителни жени от миналото. Но ако питаш мен, в наши дни жената е почти безполезна и в политиката, и в бизнеса. За какво ли я бива съвременната жена? Най-добрите готвачи, модисти, бавачи, стенографи, чиновници, фризьори, перачи и гладачи са мъже. Кажиречи, единственото, в което жената превъзхожда мъжа, е изпълнението на женски роли във водевила.

— Пък аз си мислех — казвам му, — че женската хитрост и интуиция неведнъж са били полезни за своята... как да кажа?... специалност.

— Да — поклати енергично глава Джеф, — така изглежда на пръв поглед. А всъщност жената е абсолютно безнадежден партньор за едно неопетнено мошеничество. Изведнъж, когато най-много разчиташ на нея, тя решава да бъде честна и проваля всичко. Изпитвал съм го на собствен гръб.

Бил Хъмбъл, един стар мой приятел от Териториите^[2], си беше създал илюзията, че много му се иска да бъде назначен за шериф. По това време ние с Анди се занимавахме с чиста и законна търговия — продавахме бастуни. Отвиеш ли дръжката и опреш бастуна до устата, по гърлото те изгъделичква приятно половин пинта чисто ръжено уиски — награда за своята проява на интелигентност. Полицията понякога ни досаждаше, затова, когато Бил ми съобщи намеренията си, аз веднага щракнах, че назначаването му за шериф може да бъде от полза за фирмата „Питърс и Тъкър“.

— Джеф — казва ми Бил, — ти си човек учен и образован и не само това — имаш познания и сведения, засягащи не само основните проблеми, а и фактите и изводите.

— Така е — казвам аз, — и никога не съм съжалявал за това. Аз не съм от тези — казвам, — за които образованието е толкова евтина стока, че искат да го направят безплатно. Кажи ми — питам го — кое е по-ценно за човечеството — литературата или конните състезания?

— Хмм, да... добрите ко... тоест, искам да кажа, поетите и разните там велики писатели стоят на първо място, разбира се — казва

Бил.

— Именно — казвам аз. — А щом е така, тогава защо нашите финансови и филантропически гении ни взимат по два долара за конно състезание, а ни пускат безплатно в библиотеките? Внушава ли се по този начин на масите правилно разбиране за относителната стойност на тези две средства за самообразование и безредие?

— Ти излизаш извън сферата на моята логика и риторика — казва Бил. — От теб аз искам само едно: да отидеш във Вашингтон и да ми издействуваш това назначение. Мен не ме бива в културния език и в интригите. Аз съм обикновен гражданин и искам да получа това място. Убил съм седем души — казва Бил, — имам девет деца; от първи май тази година съм благонадежден член на републиканската партия; не мога ни да чета, ни да пиша. Значи, няма основания да ми бъде отказана тази длъжност. Струва ми се — продължава Бил, — че и твоят съдружник, господин Тъкър, е човек благоразположителен, с висок менталитет и може да ти помогне да ми осигуриш шерифското място. На първо време — казва Бил — ще ви дам хиляда долара — за пиене, подкупи и превоз във Вашингтон. Ако уредите работата, ще ви дам още хиляда в брой и ви гарантирам, че поне една година ще можете да продавате контрабандно уиски, без да се боите от наказание. Надявам се, че сте добри патриоти на Запада и ще ми помогнете да прокараме тая работа през Белия вигвам на Великия отец, намиращ се на най-крайната източна станция на Пенсилванската железница.^[3]

Разправих аз на Анди за тази работа и той страшно се запали. Анди беше сложна натура. За разлика от мен той не се задоволяваше само да шета по селищата и да пробутва на фермерите комбинация от чукало за бифтеци, обувалка, машина за къдрене, френски ключ, пила за нокти, мачкалка за картофи и камертон. Анди имаше душа на артист, която не можеше да се мери с чисто комерческа мяра, както душата на проповедника или нравоучителя. И тъй приехме предложението на Бил и запрашихме към Вашингтон.

Пристигнахме ние, настанихме се в един хотел на авеню „Южна Дакота“ и аз викам на Анди:

— Виж какво, Анди, сега ние за първи път в живота си се готвим да извършим истински нечестна постъпка. Досега не ни се е случвало да се занимаваме с подкупване на политически дейци, но ще го преживеем някак, заради Бил. В честните и напълно законни дела

човек може да допусне малко измама и мошеничество, но в тази кална работа, в тази гадост най-добре е според мен да се действа с открито чело, направо. Предлагам да дадем петстотин долара от тия пари на председателя на комитета по предизборната кампания, да вземем разписка, да сложим разписката на бюрото на президента и да му кажем за Бил. Сигурен съм, че президентът ще оцени правилно един кандидат, който се стреми да получи длъжност по този начин, а не с разпи връзки и политически интриги.

Анди се съгласи с мен, но след като обсъдихме тази идея с един от служителите в нашия хотел, отказахме се от нея. Той ни обясни, че има само един начин да издействуваме това назначение: чрез някоя жена, която има връзки в Конгреса. И ни даде адреса на една такава жена — госпожа Ейвъри, която била важна персона във висшите среди и дипломатическите кръгове.

На другата сутрин ние се явихме в нейната къща; въведоха ни в приемната.

Тази госпожа Ейвъри беше утеха и балсам за окото. Косата ѝ имаше цвета на обратната страна на дваисетдоларова златна облигация, очите и бяха сини и въобще цялата система на красотата ѝ беше такава, че в сравнение с нея мадамите от кориците на юлските журналы приличат на готвачки от гемиите за въглища, които плуват по река Мънонгъхела.

Роклята ѝ, с голямо деколте, бе обсипана със сребристи люспи. На ръцете пръстени, на ушите обеци. Ръцете ѝ бяха голи; с едната говореше по телефона, а с другата пиеше чай.

— Кажете, момчета, какво има? — рече тя след малко.

Обясних ѝ съвсем накратко за какво сме дошли и колко можем да платим.

— Лесна работа — казва тя, — назначенията на Запад не са проблем. Я да видим кой може да свърши тая работа. Депутатите от Териториите не ги бива за това. Сенаторът Снайпър е като че ли най-подходящ. Хем и той е от Западните щати. Да видим с какъв знак е означен в моята лична листа.

И тя изважда някакви книжа от касетката, отбелязана с буквата „С“.

— Да — казва, — означен е със звездичка. Това значи „готов за всякакви услуги“. Да видим по-нататък. „Петдесет и пет годишен,

женен втори път, презвитерианец, обича блондинки, Толстой и задушени костенурки; след третата бутилка вино става сантиментален.“ Да — продължава тя, — положително ще успее да назнача вашия приятел Бъмър за посланик в Бразилия.

— Хъмбъл — поправям я аз. — И не за посланик, а за шериф.

— О, да — казва госпожа Еймъри. — Аз върша толкова много работи от този род, че понякога се обърквам. Дайте ми данните за вашия човек, господин Питърс, и елате след четири дни. Мисля, че дотогава всичко ще бъде уредено.

Връщаме се ние с Анди в хотела и започваме да чакаме. Анди крачи напред-назад и дъвче левия край на мустака си.

— Жена с висок интелект и съвършена красота е много рядко явление, Джеф — казва той.

— Толкова рядко — казвам аз, — колкото омлет, приготвен от яйцата на онази баснословна птица, наречена *епидермис*.

— Такава жена — казва Анди — може да изведе един мъж на върха на богатството и славата.

— Съмнявам се — възразявам аз. — Най-много, с което жената може да помогне на мъжа да получи длъжност, е да му приготви побързо яденето и да пусне слух за жената на другия кандидат, че някога е била джебчийка. На жените толкова им отива да се месят в бизнеса и в политиката, колкото му отива на Суинбърн^[4] да бъде разпоредител на годишния бал на съюза на шивачите. Известно ми е — казвам аз, — че понякога жената се появява на авансцената като шарже д'афер за политическите кроежи на своя мъж. Но какво излиза от това? Да речем, че човекът си е осигурил топло местенце — било като чуждестранен консул в Афганистан, било като пазач при шлюзите на канала Делауер-Раритън. И един прекрасен ден този човек вижда, че жена му си слага галошките и оставя в клетката на канарчето храна за три месеца. „Къде, на курорт ли?“ — пита той и в очите му трепва надежда. „Не, Артър — отвръща тя, — във Вашингтон. Тук се похабяваме. Ти трябва да станеш Извънреден низкопоклонник при двора на Сейнт Бриджит или Главен портиер на остров Порто Рико. Аз ще се погрижа за това.“ И ето че тази дама — продължавам аз — започва своето настъпление срещу вашингтонските власти, вземайки багажа си и мунициите, които се състоят от пет дузини неразбираеми писма, изпращани ѝ от един член на кабинета, когато тя е била

петнайсетгодишна, едно препоръчително писмо от белгийския крал Леополд до Смитсъновия институт и копринена розова рокля, изпъстрена с канареножълто. И какво става по-нататък? — продължавам аз. — Тя публикува писмата във вечерните вестници, които не отстъпват по цвят на роклята ѝ, изнася сказка на неофициален прием, даден в палмовата зала към гарата на линията Балтимор-Охайо, а после се запътва към президента. Деветият помощник-министър на търговията и труда, първият адютант на Синята стая и някакъв неизвестен цветнокож я очакват и когато тя се появява, хващат я за ръцете... и за краката, изнасят я на югозападната улица „Б“ и я оставят пред шахтата за въглища. Това е. След това ще чуем за нея, че пише пощенски картички до китайския посланик, в които го моли да настане Артър на работа в някоя чайна.

— Значи — казва Анди, — ти мислиш, че тая госпожа Ейвъри няма да може да осигури шерифското място на Бил?

— Така мисля — казвам аз. — Не искам да бъда септичен, но ми се струва, че няма да свърши повече работа, отколкото ти или аз.

— Не си прав — казва Анди. — Слагам бас, че ще свърши. Аз имам по-високо мнение за таланта и дипломатическите способности на жените.

В уреченото време отидохме у госпожа Ейвъри. Тя имаше толкова хубав и шиказен вид, че всеки мъж с радост би я оставил да извършва всички назначения в страната. Но аз не се доверявам много-много на външността, затова останах истински изненадан, когато тя извади един документ, подпечатан с големия печат на Съединените щати; на обратната му страна бе написано с красив едър почерк: „Уилям Хенри Хъмбъл“.

— Можете да получите този документ още на другия ден, момчета — усмихна ни се госпожа Ейвъри. — Не срещнах никакви трудности — казва. — Просто го поисках и го получих. Бих се радвала да си поговоря с вас, но съм страшно заета. Надявам се, ще ме извините. Трябва да вредя едного за посланик, двама за консули и още десетина души на други, по-дребни длъжности. Не ми остава време дори за сън. Когато се приберете, предайте моите почитания на господин Хъмбъл.

Дадох ѝ аз петстотин долара и тя ги мушна в чекмеджето на бюрото, без да ги брои. После пъхнах в джоба си назначението на Бил

и се сбогувахме.

Тръгнахме си още същия ден. Бихме телеграма на Бил: „Всичко уредено, пригответи пиячката“. И бяхме много доволни.

По целия път Анди ми пилеше, че не съм познавал жените.

— Добре де — викам му аз. — Признавам, че тая ме изненада. Но аз не помня друг случай жена да е свършила работа в срок и без да обърка нещо.

Когато наближавахме Арканзас, изваждам аз документа, разглеждам го по-внимателно и го подавам на Анди да го прочете. Прочита го той и дума не обелва. А и аз си мълча.

Документът си беше съвсем редовен, издаден на името на Били, само че го назначаваха за началник на пощата в град Дейд във Флорида.

В Литъл Рок скочихме с Анди от влака и изпратихме на Бил документа му по пощата. После отпратихме на североизток, към Горното езеро.

Оттогава не съм се виждал с Бил Хъмбъл.

[1] Образ на свадлива жена в американската хумористика. — Б.пр. ↑

[2] Така са се наричали областите, зависими от САЩ, но още невключени официално в техните граници. — Б.пр. ↑

[3] Великият отец тук означава президента, а Белия вигвам — Белия дом във Вашингтон, където е и последната гара на Пенсилванската железопътна линия. — Б.пр. ↑

[4] Алджернън Чарлз Суинбъرن (1837–1909) английски поет. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.